

Innst. 169 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 42 S (2013–2014)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 1285/2013 om etablering og drift av europeiske satellittnavigasjonssystemer (Galileo og EGNOS)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1285/2013 om etablering og drift av europeiske satellittnavigasjonssystemer (Galileo og EGNOS) ble vedtatt i EU 11. desember 2013, og omhandler etablering og drift av EUs satellittnavigasjonsprogrammer for perioden 2014–2020.

Galileo er et globalt satellittnavigasjonssystem under sivil kontroll. EGNOS er et støttesystem for GPS, men vil på sikt også bli et støttesystem for Galileo. Galileo og EGNOS bygges og driftes i regi av EU, og vil virke sammen med det amerikanske GPS-systemet og bidra til å gi en vesentlig forbedring i tilgjengelighet og nøyaktighet.

Norge har vært med på utviklingen av Galileo og EGNOS siden midten av 1990-tallet gjennom deltakelse i ESA og EUs rammeprogrammer for forskning og utvikling. EU besluttet i 2007 å fullfinansiere Galileo og ble samtidig eier av systemet. EØS-avtalens regler om programsamarbeid vil utgjøre det rettslige grunnlag for videre norsk deltakelse i EUs satellittnavigasjonsprogrammer. Deltakelsen vil således være basert på de samme prinsippene som ble lagt til grunn for Norges deltakelse i Galileo og EGNOS i 2009, jf. St.prp. nr. 54 (2008–2009) Om samtykke til innlemmelse i EØS-avtalen av EUs

satellitnavigasjonsprogrammer Galileo og EGNOS (2008–2013). Liechtenstein har valgt å stå utenfor programmene, mens Islands deltakelse inntil videre er på vent.

Siden EØS-avtalen ikke omfatter Svalbard, Jan Mayen og bilandene, hvor det er etablert bakkestasjoner for Galileo og EGNOS, er det inngått en egen samarbeidsavtale om satellittnavigasjon mellom Norge, Den europeiske union og dens medlemsstater undertegnet 22. september 2010. Samarbeidsavtalen omhandler spørsmål som ikke er regulert i EØS-avtalen, herunder sikkerhet og eksportkontroll.

EGNOS og Galileo bygges og opereres som separate systemer. I tilknytning til satellittnavigasjonsprogrammene er det også etablert et europeisk GNSS-byrå (Global Navigation Satellite System) som skal administrere og føre tilsyn med bruken av programmidlene. Det er forventet at Galileo skal settes i tidlig operativ drift i 2015, og et komplett system med 30 satellitter i bane og fullt operative tjenester skal være ferdig innen 2020.

Etableringen av Galileo og EGNOS innebærer at EU oppnår suverenitet og egenevne når det gjelder strategisk viktig navigasjonsteknologi. Det europeiske behovet for satellittnavigasjonstjenester har hittil i hovedsak vært dekket av det amerikanske GPS-systemet. Selv om dette systemet i stor grad har dekket europeiske brukerbehov, er det et militært system utenfor europeisk kontroll. Amerikanerne gir ingen tjenestegaranti og forbeholder seg retten til å blokkere signalene om dette skulle tjene amerikanske behov. Videre har avhengigheten av et annet lands militære system blitt vurdert som uheldig for europeisk utenriks- og sikkerhetspolitisk suverenitet.

EU er i ferd med å ferdigstille en forordning (COM) nr. 40/2013 med endringer i det europeiske GNSS-byrådet. I forbindelse med fremtidig inkludering av (COM) nr. 40/2013 vil det arbeides for å sikre

at Norge som fullverdig deltaker i Galileo og EGNOS vil få full tilgang til byrået, samt kunne delta fullt i Administrative Board og Sikkerhetsakkrediteringsstyret, og at norske borgere skal kunne inneha stillinger i byrået.

Ettersom norsk deltakelse i programmet innebærer økonomiske forpliktelser over flere år, er Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nødvendig i medhold av Grunnlovens § 26 andre ledd. Med sikte på at Norge skal kunne delta i programmet så tidlig som mulig og for å sikre norsk deltakelse i programaktivitetene for 2014, blir det lagt opp til at startingsproposisjonen blir fremmet før avgjørelse er tatt i EØS-komiteen. Avgjørelse i EØS-komiteen er ventet i andre kvartal 2014. Det vil dermed ikke bli nødvendig for Norge å ta forbehold om konstitusjonelle prosedyrer ved beslutningen i EØS-komiteen. Det er ikke ventet at det vil komme endringer i utkastet til beslutning i EØS-komiteen. Dersom den endelige beslutningen skulle avvike vesentlig fra det utkastet som er lagt frem i denne proposisjonen, vil saken bli fremlagt for Stortinget på nytt.

EØS-komiteen vil vedta å endre EØS-avtalens protokoll 31 ved innlemmelse av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1285/2013 om gjennomføring og utnyttelse av europeiske satellittnavigasjonssystemer.

Utkast til EØS-komiteens beslutning, samt Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1285/2013 i dansk oversettelse, følger som trykte vedlegg til proposisjonen. Norsk oversettelse av forordningen vil bli ferdigstilt før beslutningen i EØS-komiteen.

1.2 Administrative og økonomiske konsekvenser og gjennomføring i norsk rett

De budsjettmessige konsekvensene for Norges deltakelse i Galileo og EGNOS ble fremlagt i Prop. 1 S (2013–2014), vedtatt av Stortinget 11. desember 2013.

EØS/EFTA-statenes finansielle bidrag til etablering og drift av Galileo og EGNOS bestemmes i henhold til EØS-avtalens artikkel 82 nr. 1 bokstav a. Norges andel av totalbudsjettet vil i tråd med vanlig praksis for EU-programmer tilsvare Norges BNP-andel, for tiden 2,92 pst. Den totale kostnaden ved Norges deltakelse i etablering og drift av Galileo og EGNOS for perioden 2014–2020 er for tiden anslått til 1,55 mrd. kroner (2013-kurs, lik Prop. 1 S 2013–2014).

Profilen på forpliktelsene avhenger av utbetalingsprofilen til EUs GNSS-programmer. Denne er ikke endelig fastsatt. Finansieringen av Norges deltakelse er fremmet i statsbudsjettet for 2014.

I tillegg kommer 11 mill. kroner til nasjonal oppfølging av deltakelsen, totalt 201,4 mill. kroner for

2014. Det er etablert et sekretariat i Norsk Romsenter som har ansvaret for å følge opp norske interesser i Galileo-programmets styringsorganer. Nasjonal sikkerhetsmyndighet vil ha en særlig oppgave knyttet til oppfølging av sikkerhetsregimet i Galileo. Nødvendig koordinering mellom berørte departementer ivaretas gjennom et interdepartementalt koordineringsutvalg under ledelse av Nærings- og fiskeridepartementet.

Utgiftene vil bli dekket over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett.

Gjennomføringen av forordningen medfører ikke behov for lov- eller forskriftsendringer.

1.3 Konklusjon og tilråding

Norges geografi, topografi og nærings- og bosettingsstruktur tilsier at Norge vil være blant de landene som har størst utbytte av Galileo. Signalene fra Galileo vil være interoperable med GPS-signalene, og sammen vil systemene gi betydelig bedre sikkerhet, nøyaktighet og tilgjengelighet for brukerne. Viktige næringer som transport, olje og gass, fiskeri, luftfart og skipsfart kan drives mer effektivt og sikkert med utnyttelse av en forbedret rombasert infrastruktur, ikke minst i nordområdene. Norsk deltakelse gir også norsk romindustri muligheter til å posisjonere seg for å delta i kommende anbudsrunder i forbindelse med programmene.

Det er viktig for Norge å prioritere å utvide dekningsområdet for EGNOS nordover, slik at systemet blant annet kan benyttes til flynavigasjon nord for 70 grader nord. Aktiv norsk deltakelse har vist seg avgjørende for å sikre tilstrekkelig dekning og ytelse i disse økonomisk og utenrikspolitisk viktige land- og havområdene, samt å sikre lokalisering av bakkeinfrastruktur til for Norge strategisk viktige lokasjoner.

Norsk deltakelse i Galileo og EGNOS må ses ut fra næringspolitiske, samfunnsmessige og utenrikspolitiske behov. Programmene representerer tverrsektoriell merverdi og samfunnsnytte, og spørsmålet om videre norsk deltakelse har implikasjoner for Norges fremtidige forhold til EU, og muligheten for samarbeid om kritisk infrastruktur.

Nærings- og fiskeridepartementet tilrår at Norge deltar i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 1285/2013 om etablering og drift av europeiske satellittnavigasjonssystemer (Galileo og EGNOS). Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storber-

get, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Bernt Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre, Pål Farstad, viser til at et samlet storting gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2014, i desember 2013, gikk inn for å bevilge midler til fortsatt norsk deltakelse i programene.

Komiteen viser til at en innlemmelse av rettsakten i EØS-avtalen er en forutsetning for å følge opp Stortingets vedtak om norsk deltakelse i programene i 2014.

3. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 10. april 2014 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse.

Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 23. april 2014:

«Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 42 S (2013–2014) og har ingen ytterligere merknader.»

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 1285/2013 om etablering og drift av europeiske satellittnavigasjonssystemer (Galileo og EGNOS).

Oslo, i næringskomiteen, den 24. april 2014

Geir Pollestad

leder

Jørund Rytman

ordfører

